

MULTIPLIKATOR – PRISTOP K UČENJU ČLOVEKOVIH PRAVIC

LEKCIJE IZ AKCIJSKEGA PROGRAMA ZA UČENJE O PRAVICAH

KAJ JE AKCIJSKI PROGRAM ZA UČENJE O PRAVICAH?

Akcijski program za učenje o pravicah (REAP) je desetletna mednarodna iniciativa za učenje o človekovih pravicah, ki jo vodi Amnesty International Norveške. REAP Amnesty International izvaja v Izraelu, Maleziji, Moldaviji, Maroku, na Poljskem, v Rusiji, Sloveniji, Južni Afriki, na Tajskem in v Turčiji. Po oceni lokalnih potreb, partnerji v projektu REAP izberejo teme s področja človekovih pravic, ki ustrezajo njihovim ciljnim skupinam in kontekstu človekovih pravic v njihovi državi. Jedro projekta je izobraževanje multiplikatorjev za učenje o človekovih pravicah – posameznikov, ki lahko s svojo vlogo ali mestom v družbi vplivajo na širše občinstvo ali skupine ljudi. S pomočjo REAP-a imajo partnerji v projektu pozitiven vpliv na človekove pravice in prispevajo k cilju Amnesty International graditi kulturo človekovih pravic po svetu.

MULTIPLIKATORJI PRI UČENJU ČLOVEKOVIH PRAVIC

Koncept razvoja multiplikatorjev za učenje človekovih pravic temelji na izobraževanju posameznikov, ki svoje znanje posredujejo naprej in vključujejo v svoje aktivnosti še

© Katarzyna Chadyńska/Gazeta Lubuska

druge. Posamezniki, kot so učitelji in vzgojitelji, vladni uslužbenci, zaposleni v zaporih, verski voditelji, mladi in študentje, zaposleni v NVO-jih in drugi, lahko učijo, vzgajajo in organizirajo pobude na področju človekovih pravic. S pomočjo multiplikatorjev REAP lahko ponudi priložnosti za aktivizem na področju človekovih pravic širokemu in raznolikemu občinstvu, kar eksponentno poveča učinek učenja človekovih pravic organizacije Amnesty International. Ta proces je tudi

V akciji za Darfur poljske sekcije Amnesty International je na festivalu Przystanek Woodstock avgusta 2007 sodelovalo 50.000 ljudi.

ustvaril formalne in neformalne mreže za učenje človekovih pravic in povečal aktivizem za človekove pravice. Pomemben faktor pri razvoju in učinku REAP-a je nenehno in temeljito ocenjevanje aktivnosti, kar tudi omogoča širjenje dejavnosti v mreži za učenje človekovih pravic

“Naši najpomembnejši dosežki so naši multiplikatorji, lokalne izobraževalne skupine, mreže učiteljev in šol ter rezultati, ki jih ti dosejajo za človekove pravice v lokalnem in šolskem okolju.”

Anna Kuczak, Amnesty International Poljske

PRIDOBIVANJE; USPOSABLJANJE IN OHRANJANJE MULTIPLIKATORJEV

Osnovni pristop k pridobivanju REAP multiplikatorje je osnovan na večplastni metodologiji, ki se začne z izobraževanjem vodji usposabljanj. To so ljudje, predani posredovanju učenja človekovih pravic in širjenju svojega znanja. Amnesty International Poljske na primer vodje usposabljanj išče med svojimi člani in poudarja to kot enega od primerov dobre prakse. Vodje usposabljanj usposobijo nove multiplikatorje in jih opremijo z veščinami, znanjem in viri, da lahko vodijo tečaje, kampanje in izvajajo delavnice ter druge aktivnosti, povezane s človekovimi pravicami. Od začetka projekta REAP je bilo v 10 državah usposobljenih več kot 4000 multiplikatorjev. Ti lahko potem usposobijo druge posameznike, ki lahko tudi delujejo kot multiplikatorji, in tako nastane mreža učiteljev človekovih pravic, ki lahko doseže ostale, ki postanejo aktivni člani aktivizma za človekove pravice v vseh delih družbe.

Amnesty International Izrael je bila tudi uspešna pri usposabljanju multiplikatorjev v

Aktivisti Amnesty International pozivajo poljske oblasti naj izvedejo transparentno preiskavo skrivnih centrov za pridržanje na Poljskem, Varšava, april 2009.

okolju formalnega učenja. V Izraelu je REAP ohranil multiplikatorje in se razširil po šolah in mladinskih skupinah ter poletnih taborih, kjer se multiplikatorji in mladi navdušujejo nad ukrepanjem za človekove pravice skozi različne kampanje in aktivnosti, kot je npr. Mreža nujnih akcij. V njenem okviru učitelji in učenci pridobijo poglobljeno znanje o položaju mladih, ki so jim kršene človekove pravice ali jim kršitve človekovih pravic grozijo. Člani mreže so se hitro odzivali in s skupnimi akcijami uspešno branili človekove pravice posameznikov in skupnosti po svetu. V podporo svojemu delu se učitelji v mreži redno srečujejo in delijo svoje znanje in orodja, redno pa se srečujejo tudi učenci.

Na Poljskem je učenje človekovih pravic vključeno v strategijo organizacije in pomaga graditi kapacitete in razviti strokovno znanje o človekovih pravicah. Številni zaposleni in člani izvršnega odbora

“Druge organizacije so seznanjenje z vizijo in poslanstvom Amnesty International in skupaj delujemo kot sestavni del izraelske civilne družbe. Sloves Amnesty International se je izjemno izboljšal in zato prejemamo dosti več vabil za sodelovanje v različnih dogodkih, na primer na konferencah o človekovih pravicah, dnevih odprtih vrat na univerzah in pri lobiranju.”

Sodelujoči v projektu REAP, Izrael

© Amnesty International

Aktivisti Amnesty International Slovenije obeležujejo šesto obletnico Guantanamo, Ljubljana, januar 2008.

Amnesty International Poljske so začeli kot multiplikatorji, partnerji ali sodelujoči pri projektu REAP. Njihovo vključenost lahko pripišemo inovativnosti REAP-ovega usposabljanja, ki je del strukturirane podporne metodologije. Na Poljskem se je projekt REAP začel s petnajstimi vodji usposabljanj, ki so izvajali delavnice in usposabljanja na nacionalnem, regionalnem in lokalnem nivoju. Multiplikatorji koordinirajo svoje delo na letnih sestankih na nacionalni ravni. Udeleženci usposabljanj morajo podpisati pogodbo, s katero se zavezujejo, da bodo 18 mesecev po usposabljanju delovali na področju človekovih pravic. Amnesty International Poljske multiplikatorje spodbuja tudi s profesionalizacijo usposabljanj in z mentorstvom.

OCENA IN NADALJNI KORAKI

Od leta 2001 je Amnesty International Slovenije ustvarila mrežo približno 450 pedagogov, na primer učiteljev in ljudi, ki delajo z mladimi. Pedagogi se udeležujejo usposabljanj o metodah učenja človekovih

pravic, ki so nadgrajena tudi z izmenjavo znanj, virov in primerov dobrih praks. Člani mreže prejemajo mesečno e-pošto z novostmi, informacijami o vprašanih človekovih pravicah, predlogi za aktivnosti in delavnice, in aktualnimi informacijami o zlorabah človekovih pravic po svetu, glede katerih lahko ukrepajo. Redne povratne informacije članov mreže in nasveti o tem, kako delati s ciljnim skupinami, so bistvene za nenehen razvoj mreže. Učitelji storitev promovirajo med svojimi sodelavci, ki tako postajajo novi člani.

Partnerji v projektu REAP so si izmenjali obiske, na katerih so spoznali aktivnosti, ki se v okviru projekta izvajajo na lokalni ravni. Zaposleni pri projektu REAP iz Izraela in Slovenije so si na primer izmenjali obiske, kjer so primerjali in ocenjevali delo tako z učitelji kot s šolami. Amnesty International je naročila zunanjo revizijo projekta REAP pri nevladni organizaciji Human Rights Education Associates. Analiza in znanje, ki izhajata iz ocene, sta na voljo vsem državam, v katerih je bil REAP izveden, kot tudi partnerjem v projektu, tako da se pridobljeno znanje lahko vključi v delo,

povezano z učenjem človekovih pravic na nacionalni in mednarodni ravni. To prispeva h grajenju kapacitet mrež in partnerjev Amnesty International na področju učenja človekovih pravic. Evaluacija posameznikom, skupnostim in organizacijam, ki so sodelovale pri projektu REAP, omogoča, da bolje razumejo svoj prispevek h gradnji kulture spoštovanja človekovih pravic.

“Obstajajo dokazi, da so bili učinki multiplikatorjev in uporabnikov revolucionarni in so pripeljali do temeljitih sprememb v človeških odnosih in vedenju.”

Felisa Tibbetts, Direktorica NVO-ja Human Rights Education Associates in evaluatorka projekta REAP

GRAJENJE KULTURE ČLOVEKOVIH PRAVIC

V vseh državah, vključenih v desetletni projekt REAP, se je število ljudi, ki delujejo za človekove pravice kot člani Amnesty International, potrojilo s 6.010 na 19.158. Ocene na podlagi števil predstavljajo eno dimenzijo učinkov projekta REAP, obstajajo namreč tudi kvalitativni dokazi, kako je REAP pripomogel k ustvarjanju kulture, ki goji spoštovanje človekovih pravic.

Amnesty International Izrael je ugotovila, da REAP nudi večje možnosti sodelovanja večjega števila ljudi pri kampanjah. To je rezultat uspešnega programa učenja človekovih pravic v šolah in usposabljanja multiplikatorjev v nevladnih in lokalnih organizacijah. Pred projektom REAP je na primer Amnesty International Izrael pri kampanjah za človekove pravice sodelovala le z dvema drugima organizacijama in 20-imi šolami. Skozi REAP se je razvilo partnerstvo 16 izraelskih nevladnih in lokalnih organizacij in AI Izrael sodeluje s 83 šolami in univerzami.

Na Poljskem Amnesty International porast števila svojih članov neposredno povezuje z vložkom v usposabljanje multiplikatorjev, kar je imelo pozitiven prispevek k vsemu delu na področju človekovih pravic. To je še posebej vidno pri poljskih multiplikatorjih v šolah, saj Amnesty International Poljske pred projektom REAP ni aktivno sodelovala s šolami ali univerzami, sedaj pa sodeluje s 107 uradnimi izobraževalnimi telesi.

“Menim, da mora biti posameznik zelo samozavesten in pogumen, da uveljavlja človekove pravice. Trenutno razvijam potrebne veščine in postajam vse boljši.”

Sodelujoči v projektu REAP, Poljska

Aktivisti Amnesty International Izrael so oblikovali besedo svoboda kot del kampanje ob Olimpijskih igrah v Pekingu. Tel Aviv, julij 2008.

PRIPOROČILA

GLAVNA PRIPOROČILA PROGRAMA REAP

- **Uporaba multiplikatorjev pri učenju človekovih pravic doseže in vključi več ljudi in tako poveča učinek.**
Multiplikatorji so učinkoviti in uspešni način za približevanje znanja o človekovih pravicah in novih veščin ljudem in skupnostim. Multiplikatorji za učenje človekovih pravic pritegnejo in izobrazijo večje število ljudi in jih navdihujejo za ukrepanje. To krepi vključenost ljudi iz vseh delov družbe v uveljavljanje človekovih pravic za vse.
- **Vpliv človekovih pravic lahko povečamo z vzpostavitvijo trajnostnih mrež učenja človekovih pravic.**
Ko so multiplikatorji za učenje človekovih pravic usposobljeni, je vzpostavitev mreže

način za podporo, razvoj in vzdrževanje njihovega delovanja. Mreže nudijo priložnost za izmenjavo znanj, veščin in virov, njihovo delo pa je mogoče olajšati z uporabo internetnih virov in e-pošte.

- **Ocenjevanje metod in učinkov učenja človekovih pravic je pomembno za razvoj odgovornega učenja človekovih pravic in za merjenje uspeha.**
Vključevanje partnerjev in sodelujočih v postopek evaluacije učenja človekovih pravic izboljša rezultate ocenjevanja in vključuje izkušnje v trenutno in prihodnje delo. Poleg tega daje možnost prepoznavanja lastnih uspehov.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Amnesty International je globalno gibanje z 2,2 milijona člani in podporniki v več kot 150 državah in območjih, ki se zavzemajo za konec grobih kršitev človekovih pravic.

Naša vizija je svet v katerem vsak človek uživa vse pravice opredeljene v Splošni deklaraciji človekovih pravic in ostalih mednarodnih standardih s področja človekovih pravic.

Smo neodvisni od vlad, političnih ideologij, ekonomskih interesov ali ver in se financiramo predvsem s podporo naših članov in javnih donacij.

Maj 2010
Index: POL 32/003/2010

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org